

Een nieuwe afdeling 'Bouwhistorie, Archeologie en Monumenten'

Hans Meester

Bij de reorganisatie van de sector Stadsontwikkeling van onze gemeente eind 1997 heeft het college van Burgemeester en Wethouders besloten een nieuwe afdeling op te richten. Het is de afdeling 'Bouwhistorie, Archeologie en Monumenten'. De nieuwe afdeling is vanaf 1 februari 1998 effectief van start gegaan. Ondergetekende heeft de eer het eerste hoofd van die afdeling te zijn geworden. Aan die nieuwe afdeling liggen een aantal nieuwe ambities ten grondslag waar het gaat om het omgaan met het historisch erfgoed in onze stad. Omdat wij verwachten dat de lezers van dit blad daarin geïnteresseerd zijn, maak ik graag van deze gelegenheid gebruik iets te vertellen over de nieuwe afdeling en onze toekomstplannen.

nieuwe ambities bij het omgaan met ons erfgoed

Allereerst iets over de samenstellende delen van de nieuwe afdeling. De nieuwe afdeling is samengesteld uit de voormalige Bouwhistorische en Archeologische Dienst (BAD) en de mensen van de voormalige afdeling Bouwen en Monumenten (BM), die betrokken zijn bij de bescherming, restauratie en instandhouding van monumenten.

's-Hertogenbosch was een van de eerste gemeenten in Nederland met een eigen stadsarcheoloog; de afgelopen jaren is door onze archeologen pionierswerk verricht. Zij genieten internationale bekendheid op het gebied van de (middeleeuwse) stadsarcheologie.

Archeologen laten het 'bodemarchief' het liefst onaangetast. Maar als er door afgraving of nieuwbouw iets dreigt te verdwijnen, documenteren zij datgene wat er was en brengen mogelijke vondsten tijdig in veiligheid.

Zij graven niet alleen zelf op. Waar burgers van onze stad zelf iets gevonden hebben, adviseren zij over de waarde daarvan, en leggen een en ander uiteraard direct vast voor het nageslacht.

Onze stad ligt aan de bakermat van de ontwikkeling van de bouwhistorie. Het

Medewerkers van de afdeling BAM bijeen om te praten over hun nieuwe toekomst binnen onze gemeente. Archeoloog Johan Treling (midden) ziet het helemaal zitten.

(Foto: BAM)

grootste deel van de in Nederland werkzame bouwhistorici hebben hun vak deels geleerd in onze stad, onder leiding van Bossche bouwhistorici. Vakgenoten uit binnen- en buitenland komen naar de Bethaniëstraat om te zien hoe daar het vak wordt bedreven. Het vakgebied bouwhistorie is nog zo jong, dat zelfs een aantal lezers van dit tijdschrift misschien nog niet zullen weten wat bouwhistorie inhoudt.

Bouwhistorici zijn mensen die veel kennis hebben van oude bouwwijzen en van de ontwikkeling daarvan gedurende de geschiedenis. Op basis van bouwsporen in oude gebouwen kunnen zij uitspraken doen over de ouderdom en de historische waarde van een gebouw. Ook kunnen zij vaak reconstrueren hoe een gebouw er heeft uitgezien gedurende de verschillende fases van zijn bestaan. Op dit punt is er in onze stad een unieke deskundigheid opgebouwd.

Onze bouwhistorici adviseren bij restauraties, ondersteunen de monumentencommissie bij het beoordelen van bouwplannen en documenteren oude gebouwen waar deze geheel of ten dele verloren dreigen te gaan.

Tot slot onze monumentenzorgers: het is hun taak om bezitters van monumenten ervan te overtuigen dat het de moeite waard is hun historisch bezit op een verantwoorde manier te onderhouden en/of te restaureren. Zij adviseren monumentenbezitters hoe dat het beste kan en kunnen ook financieel de helpende hand bieden. Tegelijkertijd zijn zij ook actief bij het aanwijzen van nieuwe monumenten. Maar daarover straks meer.

Tot zover de belangrijkste werkzaamheden van de nieuwe afdeling. Nu onze toekomstplannen.

Allereerst iets over de reden waarom het bestuur van onze stad de nieuwe afdeling heeft opgericht. Zoals uit het voorgaande blijkt, heeft onze stad nogal wat in huis als

het gaat om bouwhistorie, archeologie en monumentenzorg. Het stadsbestuur is van mening dat onze burgers daar wel wat meer van mogen merken. De oprichting van de nieuwe afdeling dient er in de eerste plaats voor om de herkenbaarheid van dit beleidsterrein te vergroten. De afdeling moet herkenbaar en aanspreekbaar zijn voor het bestuur zelf, voor de andere gemeentelijke afdelingen en voor de burgers van onze stad.

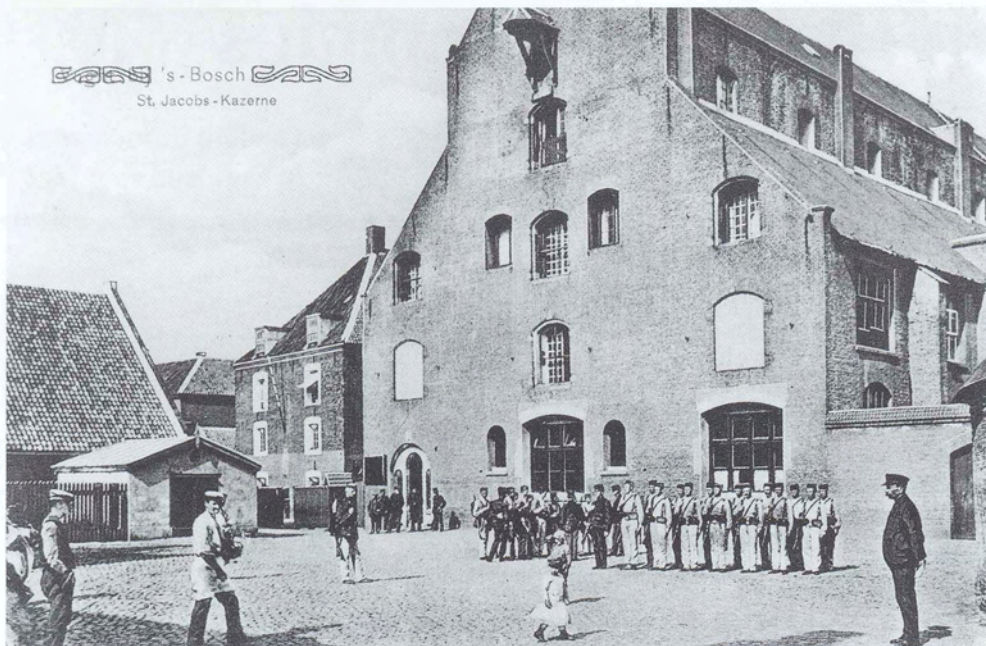
Een belangrijke opgave voor de nieuwe afdeling op korte termijn is de aanwijzing van een groot aantal nieuwe monumenten uit de periode 1850-1940 in het kader van het monumenten-selectieproject (MSP). Op dit moment wordt een groot aantal geselecteerde panden door deskundigen bezocht; omstreeks de jaarwisseling 1998/1999 zal de gemeenteraad een voordracht doen aan de minister. Die voordracht wordt door de nieuwe afdeling voorbereid.

Mede tegen deze achtergrond willen we de voorlichting voor eigenaren van monumenten verbeteren; daartoe zal ondermeer een nieuwe informatiefolder worden gemaakt.

Ook willen we de informatie verbeteren, die wordt gegeven bij onze opgravingslocaties, zodat voorbijgangers een beter inzicht krijgen in wat er opgegraven wordt. Ook zullen we opnieuw kijken naar de manier waarop burgers van onze stad inzicht krijgen in de resultaten van onze opgravingen, bijvoorbeeld in de vorm van actuele presentaties van vondsten.

De nieuwe afdeling wil actieve bijdragen leveren waar het gaat om het beter beleefbaar maken van de historie bij nieuwbouw- en restauratieprojecten, zonodig met moderne middelen. Zo is ten behoeve van het restauratieproject voor de vestingwerken een nationaal bekende architect aangetrokken, die dit expliciet als opdracht heeft meegekregen.

Voorts wil de nieuwe afdeling de bevin-

dingen van ons onderzoek voor belangstellenden uit onze stad en daarbuiten meer systematisch publiceren.

Dat kan op dit moment in dit tijdschrift en wellicht in de toekomst in meer uitgebreide vorm.

De nieuwe afdeling wil ook een belangrijke rol gaan spelen bij de ontwikkeling van het ruimtelijk beleid voor de binnenstad. Zoals sommigen van u misschien bekend is, zal in de loop van 1999 gewerkt worden aan herziening van de structuurvisie voor de binnenstad. De kennis, die we de afgelopen jaren hebben opgedaan over wat er aan historisch belangrijke elementen nog over is, zal in de nieuwe plannen moeten worden verwerkt.

Tenslotte wil de nieuwe afdeling graag zoveel mogelijk samenwerken met de diverse cultuur-historische verenigingen die actief zijn in onze stad. Zonder de medewerking en actieve steun van de vele vrijwilligers en andere belangstellenden, die bij deze verenigingen zijn aangesloten,

Het gebouw van de BAM aan de Bethaniëstraat ca. 1900 met het toenmalige personeel.

(Foto: Stadsarchief, HTA, stamboeknr. 749).

kunnen wij onze ambities niet waar maken. Daarom eindig ik met de vermelding van het nieuwe algemene nummer, waarop de afdeling vanaf 1 juni 1998 bereikbaar is; als u niet direct weet welke medewerk(st)er u hebben moet, kunt u daar terecht voor informatie of voor het maken van een afspraak. Ook uw opmerkingen en suggesties zijn welkom. Het nummer is: (073)-6155476. Schriftelijk kunt u de afdeling bereiken op het postadres van de gemeente: Postbus 12345, 5200 GZ te 's-Hertogenbosch. ■